

‘ਇੰਡੀਆ’ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਦੋ ਗਠਜੋੜਾਂ ਨੇ ਯੂਧ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਐਨ੍ਡ ਡੀ ਏ ਗਠਜੋੜ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਿਊਲਪਲਮੈਂਟ ਇਨਕਲੂਸਿਵ ਅਲਾਇਸ (ਇੰਡੀਆ) ਬਣਾ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਮੱਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੰਗਲੌਰ ਵਿੱਚ 18 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੋਈ 26 ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, “ਅਸੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ 26 ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਗਣਤੰਤਰ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਜ਼ ਉੱਤੇ ਹਾਂ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਸਤੰਬਰ-ਪਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਲੋਕਤੰਤਰ, ਆਰਥਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਤੇ ਸੰਘਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।”

“ਅਸੀਂ ਉਸ ਮਾਨਵੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਨੀਪੁਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚੁੱਪ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਅਣਕਿਆਸੀ ਹੈ। ਮਨੀਪੁਰ ਨੂੰ ਸਾਂਤੀ ਤੇ ਸੁਲਾਹ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।”

“ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਉਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਤ ਸੁਬਿਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਤੇ ਐਨ ਜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਬੇਧੜਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਭਾਜਪਾ ਸ਼ਾਸਤ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।”

“ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਕੁਧ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਨਫਰਤ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਹਗਾਊਣ , ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਦਲਿਤਾਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਵਿਕੁਧ ਵਧਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ, ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਜਾਤੀ ਜਨਗਣਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕਜੱਟ ਹੋਏ ਹਾਂ।”

‘‘ਅਸਾ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਭਾਰਤਾਂਕਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ, ਸਤਾਉਣ ਤੇ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਫਰਤੀ ਜ਼ਹਿਰੀ ਮੁਹਿਮ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਦਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵੰਡ ਪਾਊ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਿਆਨਕ ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਲੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ। ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਤੌਰ-ਮੌਤਨ ਤੇ ਮੁੜ ਲਿਖਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਜਨਤਕ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ।’’

“ਅਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਦਲਵਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਏਜੰਡਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਸਨ/ਗਵਰਨੈਂਸ ਦੇ ਸਾਰ ਤੇ ਸੈਲੀ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਅਧਿਕ ਜਨ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੁਰਨ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਇਡੀਆ' ਮੌਜੂਦੇ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਅਧਾਰ ਇਹੋ ਸੰਕਲਪ ਪੱਤਰ ਬਣੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਖੇਤੀ ਅਧਾਰਤ ਅਰਥ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੋਗੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਨ 2021 ਤੱਕ 15.2 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਰਤੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਰਸ ਹੋਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੁੱਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਵੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਪੌਣੀ ਸਦੀ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਢੂੰਸੇ ਪਾਸੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸੁਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਉੱਨਤ ਖੇਤੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇਰੀ ਭਾਰਤ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਰਬ ਮੌਸਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕ ਤਾਂ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਿੱਕ ਨਵੇਂ ਗੋੜ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ।

ਬੁਰਾਤ ਜਾ ਮਜ਼ੂਦਾ ਸਮ ਲਈ ਖਤਾ ਨਾਤਾ ਤ ਬਾਹਸ
 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੁਹਾਂ ਵਿਲੱਖਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
 ਸਨਾਤਨੀ ਸਿਆਸੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਪਾਂਤ ਨਾਲ ਜੜੀ
 ਹੋਈ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ
 ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।
 ਇੰਗਲੈਂਡ ਅੰਦਰ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਥਾਹ
 ਵਾਪਾ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ
 ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਸਿਆਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੇ
 ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕੁਝ ਤੋਂ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਜਾਂ
 ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚੋਂ
 ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ
 ਸਨਅਤੀ ਕੁਝ ਲਈ ਬੋਜ਼ਾਮਰ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਪਦਾਨ ਕੀਤੀ

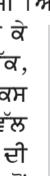
ਸੀ। ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਸਤੀਆਂ ਦੀ ਲੁਟ

ਕਾਨੂੰ 'ਜੇ ਮੈਡੀ ਦੀਆਂ ਜਨਮ-ਜਾਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੁੱਲ

ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਾਰਨ
ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ । ਆਖਿ
ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਸ਼ੀ
ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ
ਵਸੂਲੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ
ਪੱਕ ਇੱਤਾ ਸੀ । ਉਸ ਨੇ ਜਾਂ
ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਜਿਥੇ
ਕਿਸਾਨ ਸਾਹੁਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚੁੰਬੀ
ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸਨ । ਇਹ ਸਾਹੁ
ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ
'ਪਾਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜਾਂਤਾ' ਵਿਖੇ
ਉੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਵੇਂ
ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ
ਸੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੀਝਾਂ ਆਏ
ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ

ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਇਹ ਹੋਏ ਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਖੇਤੀ ਸੈਕਰ ਪਛੜ ਗਿਆ ਹੈ।
ਬੋਸ਼ਕ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੁੰਦਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ। 2004-05 ਦਰਮਾਇਆਨ ਪੇ

ਛ ਗਈ ਸੀ। ਅਕਾਲ ਪੈਣਾ ਵਹਿਆ
ਡੱਤੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ
ਭਾਰਤ ਤੱਕ,
ਸਬਰੀ ਟੈਕਸ
ਚੰਗਾਲੀ ਵੱਲ
ਦੀ ਲਗਾਨ ਦੀ
ਮਿਟੇ ਵਜੋਂ
ਵਿਚ ਫਸਣ
ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ
ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ

ਕਰਮ ਬਰਸ

ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੇਂਡੂ ਅਰਬਚਾਨ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਮਹਾਂਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਦਰ 2004-05 (1987-88 ਦੀਆਂ ਨਿਵਾਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਖਾਵ ਵਾਧਾ ਨੌਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਖਪਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਨਾਮ
 ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਪੀਨ ਠੇਕੇ 'ਤੇ
 ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਲ
 ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਗੈਰ-ਹ
 ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਅ
 , ਵਾਹਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਤ
 ਦੇ ਠੇਕੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇ
 ਅੰਦਰ ਮੁਫਤ ਵਿਜਲੀ ਮਿਲਣ
 ਵਿਧੇ ਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।
 ਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਕੇ
 ਏਗਾ-ਕੁਮੀ-ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿ
 ਰ ਕੱਲ ਪ੍ਰੰਜਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਪੈ
 ਵਾਹਾਰ ਬੁਰੇ ਰੁਖ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਾਂ ਦੇ ਗੁਲ

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਰਥਾਤ ਇਹਾਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਰੁਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾ ਹੋ ਜਾਂ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਰੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਤਕਨ ਫਸਲ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ

ਜਨਲ ਆਰ
ਵਿੱਚ ਅਮਿ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ
ਇੱਕ ਮਹੱਤਵ
ਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
ਹਰੇ ਇਨ
ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਦੀ ਪੱਕੀ ਖਰੀ
ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਕੀ
ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿੱਚ
ਦੂਜਿਥਾਂ ਹੋਣਾ
ਵਰਗੀਆਂ ਅਤੇ

ਏ-ਆਪ ਹੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਲਗਾਨ ਫਿਲਾਉ।
ਅਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਦਖੋਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਵਾਂ
ਕਰਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਡੇਢ ਤੋਂ ਦੋ ਫੀਲਾਂ
ਸੁਦ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਤਿ
ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਖੜੋਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਿਵਾਜ਼
ਕੇ ਹੈ।
ਲਾਬ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਟੇਟ
ਜੰਸੀ, ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀ
ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਈਆਂ ਸਨ। 'ਕੇਬਲ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਕਰਨਾਮਿਕਸ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ਼ਨ ਦੱਤ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਟਰ ਏ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰੈਮੈਰ ਹਨ, ਤੀ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਰਨ ਰੁਕਾਵਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੂਜੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਨੇ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਖਿੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਘਟਣਾ, ਖਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੀਵੇਂਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਆਨਕ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਨਾਕ ਸਾਡਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਪੈਂਦਾ ਮਤਾਂ ਪੈਂਦਾ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਤ

ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾਵ
ਵਿੱਚ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰਾਜਕੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ
ਸੋਵੀਅਤ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਸਲ
ਵਿੱਚ ਖੇਡੀਬਾਤੀ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਸੀ. ਕਾਂਥ ਥੇਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਿੱਧੇ

ਟੈਕਸਾਨ ਗਾਹੀਂ ਮੁਨਾਫੇ ਬਟੋਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੇਜ਼ਮਾਰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਂਨ ਹੋਣ ਮਹੱਤ ਕੇ ਅਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਲ ਚ ਅੰਗੁਠਾ ਦੇਣੀ ਰੱਖਿਆ। ਅਵਿਕਸਤ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਫ਼ਾਅ ਹੋਣ ਆ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ

ਭੁਗਤਦੀਆਂ ਸਨ।
ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਬਹੁਤੇ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ
ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਭੇਜਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ
ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਵੱ
ਮੱਠਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭੇਜਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ
ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿੱਤੀ ਪਣਾਲੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਅਦਾ
(ਫਿਊਂਚਰਜ) ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛੂੰਘੀਆਂ ਉਲੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਹਨ। ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਸਵਾਲ ਉਠੇਂ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਅੰਦਰਲੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਸੱਟਾਂ
ਬਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ
ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਾ ਪਾਰੰਪਰਾ ਹੈ ?

ਖੁਰਾਕ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਭੇਜਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨੀਤਿਕ ਅੰਦਰ ਰਾਜਕੀ ਦਖਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਚਿੰਨਤ ਕੀਤ

